КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «КІРОВОГРАДСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СУХОМЛИНСЬКОГО»

Створення навчального відео з використанням цифрового інструментарію

Друкується за рішенням вченої ради комунального закладу «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського» (протокол від 11 березня 2025 р. №2)

> Кропивницький 2025

УДК 37.091.64-28.23:004.032.6(072) 4-25

А. В. Частаков. Створення навчального відео з використанням цифрового інструментарію: методичні рекомендації. Кропивницький: КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського», 2025. 40 с.

Використовуючи запропоновані рекомендації та практичні поради, створити відео зможе педагогічний працівник, який має навички користування комп'ютером на середньому рівні. Видання містить алгоритм процесу створення навчальних відео за допомогою PowerPoint, який входить до пакету офісних програм Microsoft Office 365 та програмного засобу для запису відео і потокового мовлення OBS Studio.

Методичні рекомендації стануть у нагоді працівникам системи освіти, студентам педагогічних вузів та всім зацікавленим особам.

Рецензенти:

Скрипка Г.В. –	завідувач кафедри інформаційно-комунікаційних
	технологій та безпечного освітнього середовища
	комунального закладу «Кіровоградський обласний
	інститут післядипломної педагогічної освіти імені
	Василя Сухомлинського», кандидат педагогічних
	наук;
Лупан I.B. –	доцент кафедри інформатики, програмування,
	штучного інтелекту та технологічної освіти
	Центральноукраїнського державного університету
	імені Володимира Винниченка», кандидат
	педагогічних наук.

Відповідальний за випуск – Віталій ДМИТРУК

3MICT

ВСТУП	.4
РОЗДІЛ 1. СТВОРЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ВІДЕО ЗА ДОПОМОГ	ЮЮ
POWERPOINT	.10
РОЗДІЛ 2. СТВОРЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ВІДЕО ЗА ДОПОМОГ	ОЮ
OBS STUDIO	.18
РОЗДІЛ З. ПОШИРЕННЯ ВІДЕО	.31
ВИСНОВКИ	.37
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	.39

ВСТУП

Вдалий досвід освітніх платформ показує, що відео може бути не лише розвагою, а й використовуватись як ефективний інструмент для навчання. Створення навчальних відео за допомогою програмних засобів, запропонованих у цих методичних рекомендаціях, до снаги кожному педагогічному працівнику. Після запровадження карантину, а згодом і воєнного стану в результаті російської агресії перед педагогічними працівниками постала потреба у переході на дистанційне або змішане навчання. Використання навчальних відео в організації дистанційного навчання підвищує залученість здобувачів освіти до уроку та значно урізноманітнює навчальний процес.

Створення навчальних відео є важливим й актуальним аспектом у сфері навчання та самоосвіти. З розвитком технологій та доступністю Інтернету, навчальні відео стають все більш популярним засобом навчання, який дозволяє швидко та ефективно передавати інформацію, візуалізувати складні концепції та виклики, забезпечувати доступність навчання для більшої кількості людей.

Створення навчальних відео може бути корисним як для вчителів, тренерів, студентів, бізнесменів, маркетологів так і для представників багатьох інших професій. Вони допомагають у залученні уваги аудиторії, сприяють кращому засвоєнню інформації, зменшенню часу на навчання та зниженню витрат на проведення навчальних заходів.

Крім того, створення навчальних відео є корисною навичкою для сучасних професій, особливо для педагогів, оскільки вони можуть використовувати навички створення відео для викладення навчальних

матеріалів, адже сучасний вчитель має володіти інформаційноцифровою компетентністю для ефективного навчання здобувачів освіти.

Згідно з Законом України «Про освіту» інформаційнокомунікаційна компетентність є однією з ключових компетентностей, необхідних сучасній людини для успішного функціонування в суспільстві.

Свропейські дослідження свідчать про те, що сформована цифрова компетентність є однією з 8 ключових компетентностей для навчання впродовж життя (Council Recommendations on key competences for lifelong learning, 2018) [1].

Інформаційно-цифрова компетентність – це здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, отримувати інформацію та оперувати нею відповідно до власних потреб і вимог сучасного високотехнологічного суспільства [2]. Вона є однією з ключових компетентностей Нової української школи.

Цифрова компетентність педагога Нової української школи означає здатність ефективно використовувати цифрові компетентності та технології під час проведення уроків з метою покращення практики навчання учнів. Дана компетентність містить в собі знання та навички у сферах використання онлайн-платформ, створення цифрового контенту, етичного запровадження технологій та цифрової безпеки.

Таким чином, створення навчальних відео є важливим для тих, хто хоче покращити свої навчальні та професійні навички, а також для тих, хто бажає збільшити свою аудиторію та ефективність передачі інформації.

Навчальне відео – це відео, що призначене для навчання, тобто освіти. Воно може містити різноманітні елементи: графіку, анімацію, зображення, відеокліпи, аудіо та текстові матеріали, які допомагають пояснити певний матеріал.

Навчальні відео можуть бути створені для різних рівнів навчання – від початкового до професійного. Вони можуть бути короткими та простими відеороликами, що пояснюють конкретний елемент, або довшими курсами, містячи в собі багато годин відеоматеріалу, який покриває цілі теми або дисципліни.

Навчальні відео можуть бути доступними онлайн, з різних куточків світу, за допомогою різноманітних платформ, таких як YouTube, Vimeo, Coursera, EdX та багатьох інших. Необхідно мати лише доступ до мережі. Навчальні відео можуть бути створені як професійними навчальними закладами, так і незалежними експертами в певній галузі знань.

Якщо навчальний курс містить відеоматеріали, то здобувачі освіти можуть повертатися до перегляду того чи іншого навчального матеріалу у зручному для себе темпі, також щоб пригадати забуту інформацію. При перегляді відео слухачі сприймають інформацію кількома каналами: візуальним та аудіальним, в результаті чого активізуються різні ділянки кори головного мозку, що сприяє утворенню більшої кількості нейронних зв'язків, відповідно матеріал опановується краще.

Навчальні відео мають декілька цілей, і ось декілька з них.

• Допомога в засвоєнні матеріалу. Навчальні відео можуть допомогти учням краще засвоювати матеріал, який вони вивчають,

оскільки відео можуть містити різні візуальні елементи, що полегшують засвоєння інформації.

• Заохочення до навчання. Відеоматеріал може бути більш привабливим для учнів, що може збільшити їхню мотивацію до навчання та інтерес до теми.

• Розширення доступності. Навчальні відео можуть бути доступні онлайн, що надає можливість скористатися ними з будь-якого місця з доступом до Інтернету. Це може бути особливо корисним для учнів, які не мають можливості брати участь в традиційних класах.

• Підвищення ефективності навчання. Такі відео можуть бути використані для викладу нового матеріалу або для повторення та уточнення інформації. Це може підвищити ефективність навчання та зробити його більш зрозумілим для учнів.

• Допомога в самостійному навчанні. Навчальні відео можуть допомогти учням у самостійному навчанні та дозволити їм краще зрозуміти тему, яку вони вивчають.

В цілому, такий спосіб передачі інформації може бути корисним для навчання, оскільки полегшує засвоєння матеріалу, підвищує його ефективність та робить процес навчання більш захопливим і доступним для учнів.

Перед початком запису навчального відео бажано підготувати невеликий сценарій. Він допоможе:

- продумати тези, структурувати виступ, що зробить наше відео насиченим і цінним;
- уникнути непотрібних пауз і вигуків;

- під рукою завжди буде матеріал, яким можна буде скористатись;
- почніть з найцікавіших фактів або коротко розкажіть, про що буде відео, в середині максимально докладно розкрийте тему;
- на завершення необхідно узагальнити матеріал [3].

Яке б завдання ви не вирішували за допомогою обраного вами інструменту, постарайтесь пояснити матеріал так, щоб він був зрозумілим для вашої цільової аудиторії.

Вембер Вікторія Павлівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри інформаційних технологій і математичних дисциплін Київського університету імені Бориса Грінченка, у статті «Сучасні типи навчального відео та особливості їх використання у навчальному процесі» [4] виділяє такі типи відео, що можуть використовуватися в навчальному процесі, а саме:

- професійні навчальні фільми;
- студійні і натурні відеолекції;
- відеоскрайбінг;
- відеоінфографіка;
- скрінкасти;
- демонстрації;
- інтерактивні відеоролики;
- 3D-візуалізація;
- псевдовідео;
- відео-таймлайн;

• відеомаштабування.

Розглянемо найпопулярніший з них, а саме скрінкаст – запис з екрана комп'ютера із закадровим голосом, який коментує те, що відбувається у даному відео. Це оптимальний варіант для педагогічного працівника, коли необхідно навчити здобувачів освіти користуватися тим чи іншим програмним засобом, Інтернет-ресурсом, сервісом тощо. Такий формат також використовується в якості доповнення до презентації PowerPoint, коли потрібно прокоментувати запропоновані здобувачам освіти слайди.

Таким чином, навчальне відео – це чудовий спосіб використати технології для кращого та глибшого засвоєння матеріалу здобувачами освіти. Як самостійно створити навчальне відео ми детально розглянемо в наступних розділах цих методичних рекомендацій.

Дослідження проблеми використання навчальних відео в освітньому процесі можна знайти у роботах таких науковців: А.І. Каптерева, Ю.І. Верисокіна, Ю.П. Федоренко, Т.О. Яхунова, Н.Р. Балик, Е. Дейл, Е. Рамос, К. Дешан-Поттер, Л. Кларк, Л. Бентс.

Вчені акцентують на тому, що використання відео-матеріалів сприяє формуванню та розвитку комунікативної компетентності, забезпечує ефект присутності, інтерактивність, підвищує мотивацію вивчення предмету та пробуджує до діалогу.

Ці методичні рекомендації допоможуть комплексно розглянути особливості функціонування програмного забезпечення, яке допоможе створити навчальні відео. Використовуючи у роботі наведені практичні поради Ви зможете ознайомитися з можливостями та принципами роботи таких програмних засобів, як: PowerPoint (входить

в пакет офісних програм Microsoft Office 365), програмного засобу для запису відео і потокового мовлення OBS Studio.

Зазначені програмні засоби були обрані не випадково.

По-перше, україномовний інтерфейс обох програмних засобів, полегшує роботу педагогічних працівників, які не володіють іноземними мовами. По-друге, доступність цих програмних засобів. Адже в Україні дуже популярним є пакет офісних програм від Microsoft, a OBS Studio поширюється безкоштовно, що є великою перевагою для педагогічних працівників.

РОЗДІЛ 1 СТВОРЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ВІДЕО ЗА ДОПОМОГОЮ РОWERPOINT

Вам пропонується на розгляд кілька способів створення навчальних відео за допомогою сучасних програмних засобів. Обираючи програмні засоби, як зазначалось раніше, основна увага зверталась на такі аспекти, як доступність та їх український інтерфейс. Це полегшить процес створення навчальних відео як педагогічними працівниками так і іншими зацікавленими особами.

У рекомендаціях розглянуто два програмні засоби, за допомогою яких можна створювати навчальні відео. Використовуючи їх та практичні поради, створити відео зможе педагогічний працівник, який має навички користування комп'ютером на середньому рівні. В методичних рекомендаціях на прикладі практичних порад показано процес створення навчальних відео за допомогою PowerPoint, який входить до пакету офісних програм Microsoft Office 365 та програмного засобу для запису відео і потокового мовлення OBS Studio.

Спершу розглянемо процес створення навчального відео засобами PowerPoint (Microsoft Office 365).

Microsoft PowerPoint (повна назва – Microsoft Office PowerPoint) – це застосунок для створення та відтворення презентацій, що є частиною Microsoft Office і доступний в редакціях для OC Microsoft Windows i Mac OS [5].

Для початку нам необхідно відкрити PowerPoint у себе на комп'ютері. Або відкрити необхідну нам презентацію, на базі якої ми будемо створювати наше навчальне відео. Після цього необхідно перейти на вкладку Записати (рис.1) та натиснути кнопку З початку або З поточного слайда.

Рис. 1. Панель інструментів PowerPoint

У новому вікні нам будуть доступні налаштування нашого показу слайдів (рис.2), а саме:

Рис. 2. Вікно запису PowerPoint

1. Панель керування записом яка розміщена зверху (рис.3).

Рис. 3. Панель керування записом

На ній розміщені кнопки запису, паузи та повторного запису поточного слайду чи всіх слайдів вашої презентації (рис.4).

Рис. 4. Повторний запис слайда

А також налаштування веб-камери та мікрофону (рис.5), які під'єднані до комп'ютера. При увімкненій веб-камері, на слайді буде показано відеозапис, зроблений за допомогою вашої веб-камери під час озвучування того чи іншого слайду вашої презентації (рис.6).

Рис. 5. Налаштування веб-камери та мікрофону

Рис. 6. Слайд з доданим відеозображенням

2. Кнопка **Перегляди** налаштовує режим відображення вашої презентації під час запису навчального відео. Програмним засобом передбачено три режими перегляду під час озвучування презентації (рис.8), а саме: **Телесуфлер, Режим доповідача** та **Режим слайдів**.

Рис. 8. Налаштування фону

У телесуфлера режимі згори відображається текст, який може допомагати озвученні В презентації, також можна змінювати розмір шрифту телесуфлера за допомогою спеціальних кнопок.

3. Налаштування фону (рис.7). Ця кнопка відповідає за фон на вашому відео, його можна показати або розмити.

4. Панель малювання (рис.9). За допомогою цієї панелі ви можете малювати будь-що на ваших слайдах, щоб акцентувати увагу на тому чи іншому елементі слайду під час озвучування. За допомогою інструменту Гумка можна витерти зроблені протягом роботи примітки.

Рис. 9. Панель малювання

5. Навігаційні кнопки керування презентацією. Ці кнопки виконують функцію перемикання слайдів між собою під час озвучування презентації. Нам показано інформацію щодо поточного слайду та яку загальну кількість слайдів містить дана презентація.

6. Загальний вигляд нашої презентації. У зазначеному вікні буде показано, як виглядатиме ваша презентація під час озвучування.

7. Текст телесуфлера та кнопки зміни розміру його тексту.

8. Кнопка повернення до редагування вашої презентації, необхідна для внесення змін на тому чи іншому слайді.

9. Кнопка експорту. Саме ця опція перетворює вашу озвучену презентацію у навчальне відео, яке потім можна використовувати у навчальному процесі.

Для того щоб розпочати озвучування вашої презентації, необхідно

натиснути кнопку **Запис** на верхній панелі інструментів. Після натиснення кнопки Запис, відбудеться зворотній відлік від 3 до 1. Це необхідно для того, щоб автор міг приготуватися до озвучування створюваної презентації. Після завершення відліку розпочнеться запис вашої презентації. Угорі біля кнопки запису буде відображатися таймінг презентації, який міститиме в собі інформацію про час озвучування конкретного слайду, а також час озвучування усієї презентації загалом (рис.10). Під час озвучування презентації стане активна кнопка паузи, а кнопка Запис зміниться на кнопку **Э** Зупинити запис.

Рис. 10. Панель запису

Під час запису вашого навчального відео ми можемо гортати слайди, робити необхідні помітки, а також витирати їх за допомогою панелі Малювання, якщо це необхідно.

Після того, як буде озвучено всі слайди презентації необхідно натиснути кнопку **Завершити запис**. На цьому процес озвучення вашої презентації завершено.

Після завершення озвучення презентації, необхідно перетворити її на навчальне відео. Для цього необхідно натиснути на кнопку **Експортувати**. Після натискання кнопки відкриється вікно експорту (рис.11).

< Записати	Експортувати до відео	Вихід >					
Збільште охоплення за допомогою відео							
оо сднаяле во компонентя презентаци, щоо о фрагменти та рухи лазерного вказівника. Анім	гростити сплании доступ переляд, скопортоване видео містить устзап ації, переходи та медіафайли у відео не змінюються.	исані хронометра	ж, дикторський текст, рукопис				
classroom			.mp4 🗁 Огляд				
Роздільна здатність відео : Висока роздільна здатність о	(1080р). Розташування файлу: D: » Dropbox						

Рис. 11. Вікно експорту

У вікні експорту ми маємо дати ім'я файлу майбутнього навчального відео, обрати місце, куди його буде збережено на комп'ютері, а також налаштувати роздільну здатність. Якщо всі параметри нас влаштовують, ми натискаємо кнопку **Експортувати відео**. У разі, якщо ми хочемо змінити налаштування експорту, нам необхідно натиснути кнопку **Налаштувати експорт**.

Рис. 12. Вікно експорту

У вказаному вікні (рис.12) ми можемо змінити роздільну здатність створюваного відео, а також налаштувати хрономентраж та тривалість слайдів, якщо записаний хронометраж ми використовувати не будемо. Після застосування всіх налаштувань необхідно натиснути кнопку **Створити відео** та вказати ім'я файлу та місце, куди ви хочете цей файл зберегти на комп'ютері.

Завершивши експорт, навчальне відео буде готовим до використання. Перед завантаженням на відеохостинг обов'язково необхідно переглянути створене відео на своєму комп'ютері.

РОЗДІЛ 2 СТВОРЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ВІДЕО ЗА ДОПОМОГОЮ OBS STUDIO

Тепер розглянемо спосіб створення навчального відео програмним засобом OBS Studio. **Open Broadcaster Software (OBS)** – вільна програма з відкритим кодом для запису відео і потокового мовлення, яку розробляє проєкт OBS та спільнота незалежних розробників [6].

Його можна завантажити за посиланням: <u>https://obsproject.com/</u>

Puc. 13. Caŭm OBS Studio

Даний програмний засіб (рис.13) поширюється як для користувачів OC Windows так і для macOS а також OC Linux. Зазначений продукт безкоштовний і має україномовний інтерфейс, тому для запису навчального відео це досить зручний інструмент.

Після встановлення програмного засобу OBS Studio на комп'ютер нам необхідно його запустити. Під час першого запуску **Майстер з автоналаштування** (рис.14) запитає, для яких цілей ми будемо використовувати даний застосунок. Це необхідно для того, щоб майстер визначив найкращі параметри на основі нашого комп'ютера та швидкості Інтернету.

🕞 Майстер з автоналаштування			×
Інформація про використання Вкажіть для чого ви будете використовувати програн	чу		
О Оптимізувати для трансляцій, залисування на другому	у плані		
Оптимізувати тільки для записування, трансляції мене	е не хвилюють		
Я використовуватиму тільки віртуальну камеру			
Майстер з автоналаштування визначить найкращі п комп'ютера та швидкості Інтернету.	параметри на осно	ові характери	стик вашого
Його можна запустити в будь-який час, в меню «За	соби».		
		Далі	Скасувати

Рис. 14. Майстер з автоналаштування

Якщо ми хочемо використовувати цей засіб для онлайн трансляцій, то необхідно обрати перший варіант. В нашому випадку необхідно обрати пункт Оптимізувати тільки для записування, трансляції мене не цікавлять і натиснути кнопку Далі. 🕞 Майстер з автоналаштування

Налаштування відео Вкажіть необхідні налаштує	вання відео			
Основна роздільність (полотно)	Поточна (1920x1080)			
FPS FPS	60 або 30, але краще 60	), коли це можливо	» ¢	
Примітка: роздільна здатніст роздільній здатності з якою в здатність трансляції/запису і зменшення використання ре	ъ полотна (базова), не ви будете транслювати можна зменшити в порі сурсів або зменшення б	обов'язково пові або записувати, внянні з полотні іпрейту,	инна дорівню Фактичну ро эм, це потрібн	вати здільну ю для
		Назад	Далі	Скасувати

X

Рис. 15. Майстер з автоналаштування

У наступному вікні вам необхідно обрати Основну роздільність, тобто якого розміру та якості буде записуватись ваше відео. Серед запропонованих варіантів обираємо Поточна, чим більша роздільність, тим краща якість навчального відео, також необхідно обрати FPS (частота кадрів за секунду). Обираємо FPS 60 або 30, але краще 60 коли це можливо, тому що від цього також залежить якість вашого відео. Після обраних налаштувань натискаємо кнопку Далі. У вікні остаточних налаштувань вам необхідно просто натиснути на кнопку Застосувати налаштування.

Після завершення попереднього налаштування Майстром з автоналаштування, вам необхідно налаштувати програми відповідно до наших потреб.

Попередньо програма відображає чорний екран (рис.16).

🚱 OBS 28.1.2 (64-bit, windows) - Профіль: Без назви -	· Сцени: Без назви			- 🗆 ×
Файл (Г) Редагування (Е) Вигляд (V) Пане	лі інтерфейсу Профіль Колекція сцен (S)	Інструменти (Т) Довідка (Н)		
Джерело не вибрано ФВластиво	ості 🚺 Фільтри			
Сцени 🗗	Джерела	🕒 Мікшер аудіо	🕒 Монтажні переходи між с 🕒	Керування 🕒
Сцена	Ð	Мікрофон/Аих () -60 -55 -50 -45 -40 -35 -30 -25 -20 -15 -10	0.0 dB Fade 0	Почати трансляцію
	(?)	_ ∢))	Тривалість 300 ms 🗘	Почати записування
	У вас немає джерел. Клацніть на кнопку + внизу,	Пристрій відтворення С -60 -65 -50 -45 -40 -65 -50 -25 -20 -15 -10	0.0 dB + U :	Запустити віртуальну камеру 🔅
	чи додайте його в контекстному меню.	_ ∢»		Режим студії
				Налаштування
+ 🔟 ^ Y	+ 🗊 🗢 🔨 🗸	¢° ⋮		Вихід
			(%) LIVE: 00:00:00 💋	REC: 00:00:00 CPU: 0.4%, 60.00 fps
📰 🗖 🚱 🗮 🚺 🔛 🔤				🔨 📮 📾 🌈 ФЛ) УКР 22:17 📮

Рис. 16. Вікно програми OBS Studio

Для додавання зображення з нашого робочого столу або з програми чи веб-камери нам необхідно у блоці Джерела додати необхідне джерело. Щоб це зробити, необхідно натиснути кнопку + в даному блоці. Програмою передбачено додавання таких джерел, як: Браузер, Джерело кольору, Джерело мультимедіа, Захоплення вікна, Захоплення гри, Захоплення екрана, Захоплення звукового виходу, Захоплення звукового входу, Захоплення звуку застосунку (бетаверсія), Зображення, Показ слайдів, Пристрій захоплення відео, Сцена, Текст (GDI+).

Для створення навчального відео нам необхідно обрати найчастіше вживані з перелічених джерел, а саме: Захоплення екрана та Пристрій захоплення відео.

При додаванні джерела Захоплення екрана (рис.17) необхідно обрати такі опції:

Метод захоплення – автоматичний.

🕞 Параметри 'Захоплення екрана'	$\times$
Метод захоплення Автоматичний	÷
Дисплей Дисплей 1: 1920x1080 @ 0,0 (Основний монітор)	\$
☑ Захоплення курсору	
Типові Гаразд Скасува	ати

Дисплей – обрати активний дисплей вашого комп'ютера.

Рис. 17. Вікно додавання екрану

Також можна обрати опцію Захоплення курсору. В такому випадку навчальне відео запишеться разом із курсором, і користувач може бачити, що ви натискаєте під час перегляду навчального відео. Після обрання необхідних параметрів необхідно натиснути кнопку Гаразд. За бажанням ви можете додати також ваше відео з веб-камери (рис.18). В такому випадку при коментуванні певних дій на комп'ютері також буде відображатися відео з під'єднаної веб-камери. Зверніть увагу, що при додаванні Пристрою захоплення відео необхідно обрати веб-камеру, яка під'єднана до вашого комп'ютера та натиснути Гаразд.

(	Параметри 'Пристрій захоплення відео'	×
-		
	Пристрій HD User Facing 🗘	ý
	Деактивувати Налаштування відео	(ps. 32
	Налаштування вхолів пристрою	
	Деактивувати, коли не виводиться	e
1	Роздільна здатність/тип FPS Значення пристрою за замовчуванням	n
	Типові Гаразд Скасувати	1

Рис. 18. Вікно додавання Пристрою захоплення відео

Додавши ці джерела (Захоплення екрана та Пристрій захоплення відео) ми отримаємо такий вигляд програмного засобу (рис.19):

Рис. 19. Вікно компонування джерел

Як бачимо, відео з під'єднаної вебкамери ми можемо розмістити в будь-якому місці екрану шляхом перетягування його за допомогою миші.

Також можна змінити розмір майбутнього відео та кут його нахилу шляхом перетягування та переміщення відповідних маркерів навколо нього. Ті самі маніпуляції можна робити і з демонстрацією екрану, попередньо активувавши його у блоці Джерела.

Після внесених налаштувань до відео, нам необхідно налаштувати звук, для кращої якості його запису.

За захоплення звуку відповідає розділ Мікшер аудіо. В ньому відображені всі пристрої захоплення та відтворення звуку даного комп'ютера чи ноутбука. Відповідно ви можете увімкнути або

вимкнути деякі з цих пристроїв шляхом натискання на кнопку після вимкнення значок навпроти непотрібного нам пристрою

зміниться на . Також в цьому блоці можна регулювати гучність того чи іншого звукового пристрою. У кожного пристрою є онлайн шкала гучності (рис. 20). Вона має зелене, жовте та червоне забарвлення. При записі навчального відео бажано щоб ця шкала не показувала червоний рівень. Оптимальний рівень гучності пристрою має перевищувати зеленої позначки. Тоді звук буде чітким.

Пристрій відтворення							0.0 c	ΙB				
-60	-55	-50	-45	-40	-35	-30	-25	-20	-15	-10	-5	0

Рис. 20. Рівень гучності звуку

Тепер розглянемо детально налаштування вашого мікрофону для

покращення якості звуку. Запам'ятайте, що одне з найважливіших налаштувань в програмному засобі OBS Studio є налаштування мікрофону. Але перед тим як переходити до налаштування мікрофону, необхідно перевірити чи він увімкнений на вашому комп'ютері. Якщо все гаразд, то необхідно перейти до розділу **Мікшер аудіо** та натиснути на кнопку налаштувань навпроти необхідного мікрофона і обрати пункт **Фільтри** (рис.21).

Рис. 21. Контекстне меню налаштувань звуку

Для додавання фільтрів необхідно у відповідному вікні обрати необхідні аудіофільтри. В цьому випадку нас цікавлять такі фільтри: Подавлення шуму, Компресор, Підсилення, Пороговий шумопонижувач та обмежувач амплітуди. Зараз розглянемо їх детальніше. Зверніть увагу, що додавати їх необхідно у певному порядку. Від цього також залежить якість звуку нашого відео. Кожен фільтр додається через натиснення кнопки + у цьому вікні (рис.22).

Рис. 22. Вікно додавання фільтрів для мікрофону

Першим необхідно додати фільтр Подавлення шуму (рис.23), обравши його необхідно натиснути кнопку **Гаразд.**

🕞 Назва фільтру			×
Введіть назву фільтру			
Подавлення шуму			
	Гаразд	Скасувати	

Рис. 23. Додавання фільтру

Після цього обираємо вказані параметри:

Метод: Speex (низьке навантаження на ЦП, низька якість).

Рівень подавлення: 30 dВ.

Цей фільтр допоможе прибрати певні шуми з нашого мікрофона.

Наступним за аналогією додаємо фільтр **Компресор** (рис.24). Значення компресора ви залишаєте без змін:

Рис. 24. Налаштування фільтру

Цей фільтр відповідає за автоматичне пониження гучності мікрофона. Особливо корисний зазначений фільтр при появі різких звуків. Також від нього залежить балансування голосу.

Наступним додаємо фільтр **Підсилення**. Після додавання цього фільтру необхідно поставити значення **2,50 dB**.

Також необхідно додати фільтр **Пороговий шумопонижувач** (рис.25). Значення цього фільтру ви також залишаєте без змін:

Рис. 25. Налаштування фільтру

Цей фільтр допоможе прибрати будь-який сторонній шум, який виникає в процесі озвучування відео.

I наостанок необхідно додати фільтр **Обмежувач амплітуди.** Використовуючи вказані параметри для даного фільтру, а саме:

Поріг: ЗdВ.

Затухання: 60 ms.

Зверніть увагу, що такі налаштування фільтрів програмного засобу OBS Studio можуть підходити не всім. Тому всі ці налаштування ви можете коригувати під свою комп'ютерну техніку та власні вподобання для поліпшення якості навчального відео. На цьому налаштування нашого мікрофону завершено. Тепер можна переходити до запису вашого навчального відео.

Для початку запису відео вам необхідно натиснути кнопку **Почати** записування, яка розміщена в розділі **Керування**.

Внизу екрана з'являється таймер запису вашого відео. Після цього необхідно згорнути вікно програмного засобу OBS Studio та перейти до демонстрації всіх програмних засобів, презентацій, інтернетресурсів, та інших навчальних матеріалів, які ви запланували для показу в цьому начальному відео, не забуваючи при цьому коментувати всі ваші дії.

Рис. 26. Панель керування активного запису

Після реалізації запланованого вами сценарію відео, вам необхідно завершити записування відео. Для цього необхідно знову розгорнути програмний засіб OBS Studio та натиснути кнопку **Зупинити записування** (рис.26), яка розміщена у розділі **Керування** у нижньому правому куті програмного засобу. Це відео зберігається автоматично в системну теку Windows **Відеозаписи**. Теку для збереження записаних відео, за бажанням, можна змінити в налаштуваннях програмного засобу на вкладці **Вивід**, обрати пункт **Шлях запису** та вказати необхідну теку.

Під час перегляду вашого навчального відео можна обов'язково в кадр потрапить робота програмного засобу OBS Studio на початку запису та в кінці, коли ви згортали та розгортали програму. Щоб обітнути непотрібні фрагменти відео, можна вам цього використовувати стандартні засоби Windows 10. Як це зробити, можна переглянувши відео-інструкцію дізнатись за посиланням або використати QR-код: <u>https://www.youtube.com/watch?v=e63U85zIxjE</u>.

РОЗДІЛ З ПОШИРЕННЯ ВІДЕО

Після створення вашого навчального відео, його можна опублікувати в будь-якій соціальній мережі (наприклад Facebook), а також на відеохостингу типу YouTube.

YouTube є однією з найбільших веб-платформ для розміщення та перегляду відео в Інтернеті. Вона була запущена в 2005 році і з того часу стала найпопулярнішим відеохостингом у світі. Користувачі можуть завантажувати, переглядати та ділитися відео на YouTube, а також взаємодіяти зі спільнотою через коментарі та оцінки відео.

Відеохостинг YouTube дозволяє розміщувати різноманітні відео, включаючи музичні кліпи, відеоблоги, навчальні відео, рекламні ролики, теле- та радіопередачі, трансляції відеоігор, вебінари та багато іншого цікавого контенту. Крім того, платформа надає своїм користувачам зручні інструменти пошуку та сортування відео за різноманітними функції, фільтрами, a також ЩО дозволяють користувачів, підписуватися канали спонсорувати на канали різноманітні канали, створювати списки відтворення, вставляти відео на сторінки веб-сайтів та інше.

YouTube також має партнерську програму, яка дозволяє власникам каналів заробляти гроші на своїх відео через рекламні покази, спонсорські контракти та інші методи. Також нещодавно з'явилась функція спонсорства каналів. Будь-який підписник каналу може підтримати улюблений канал фінансово. Однак, для отримання доступу до програми партнерства потрібно відповідати деяким

вимогам, таким як наявність певної кількості підписників (мінімум одна тисяча підписників) та переглядів на каналі (чотири тисячі годин переглядів відео, або десять мільйонів переглядів Youtube-Shorts протягом одного року).

Завантаження навчального відео на **YouTube** – це доволі простий процес, який можна виконати всього за декілька кроків. Завантажувати відео можна з комп'ютера, планшета, а також зі смартфона. Щоб завантажити навчальне відео на свій YouTube-канал, потрібно виконати наступні кроки:

• Спочатку необхідно увійти у свій обліковий запис Google або YouTube. Якщо у вас ще немає облікового запису Google або каналу на YouTube, ви можете створити їх безкоштовно.

• Потім потрібно натиснути на кнопку Створити відео або Завантажити відео у верхньому правому куті екрана.

• Виберіть необхідне навчальне відео, яке ви хочете завантажити на відеохостинг. Відео повинно відповідати вимогам, які встановлює платформа YouTube, включаючи формат файлу, розмір та його тривалість.

• Додайте назву, опис та теги до відео. Назва має бути короткою та зрозумілою, щоб привернути увагу глядачів. Опис має бути детальним, описуючи зміст та мету відео. Теги допоможуть користувачам знайти ваше відео на YouTube.

• Налаштуйте параметри конфіденційності вашого відео та виберіть налаштування реклами, якщо це потрібно. Налаштування конфіденційності визначає, хто може переглядати ваше відео, а

налаштування реклами дозволить отримувати прибуток від переглядів відео, якщо у вас активована партнерська програма.

• Після внесення всіх даних до вашого відео, необхідно натиснути на кнопку **Опублікувати** та зачекати, доки завантаження буде завершено. Час завантаження залежить від розміру відеофайлу та швидкості інтернет-з'єднання.

• Перевірте, як відео відображається на вашому каналі та підкоригуйте налаштування, якщо це потрібно.

Це ті кроки, які потрібно виконати для завантаження вашого відео на відеохостинг YouTube. Пам'ятайте, що цей процес може зайняти деякий час, все залежить від розміру вашого відео та швидкості інтернет-з'єднання.

У своїй діяльності я активно використовую навчальні відео, а також розміщую їх на своєму YouTube-каналі **Вчительські родзинки**: <u>https://www.youtube.com/@ukredu</u>

На цьому каналі я розмішую інструктивні навчальні відео щодо роботи з різноманітними онлайновими сервісами та цікавими додатками, які можуть бути корисними як для педагогічних працівників так і для здобувачів освіти. Станом на зараз канал налічує понад 6 тисяч підписників та 106 навчальних відео. Щодня канал отримує від 200 до 500 переглядів відео, з чого виходить, що відео на каналі користуються попитом серед нашої педагогічної спільноти та всіх зацікавлених осіб (рис.26).

Рис. 27. Аналітика каналу Вчительські родзинки за період з 01.01 по 13.02.2023 р.

Підсумовуючи вищезгадане, можна виділити кілька переваг використання саме платформи YouTube для розміщення на ній навчальних відео:

• Широка охоплюваність аудиторії: відеохостинг YouTube є найбільшим відеохостингом у світі з більш як двома мільярдами активних користувачів щомісячно. Це означає, що ваші навчальні відео можуть бути доступними для величезної аудиторії користувачів з різних країн та культур.

• Простота використання: платформа YouTube зручна у використанні, що дозволяє швидко та легко завантажувати відео й налаштовувати параметри конфіденційності, взаємодії з аудиторією та отримання статистики переглядів.

• Розширені функції: сервіс YouTube надає розширені функції: можливість вставляти відео на сторінки веб-сайту, створювати списки відтворення, отримувати коментарі та відгуки від аудиторії.

• Зручний пошук та сортування: відеохостинг YouTube надає зручні інструменти для пошуку та сортування відео за допомогою великої кількості фільтрів, які дозволяють знайти навчальні відео за ключовими словами та темами.

• Можливість заробляти гроші: сервіс YouTube дозволяє монетизувати ваші відео через партнерську програму YouTube, рекламні покази, спонсорські контракти, спонсорство від підписників та інші методи.

Всі ці переваги роблять платформу YouTube ідеальним варіантом для розміщення навчальних відео, які можуть бути корисними для великої кількості людей.

ВИСНОВКИ

Цифрова компетентність педагога НУШ означає здатність ефективно використовувати цифрові компетентності та технології під час проведення уроків з метою покращення методики навчання учнів. Ця компетентність містить в собі знання та навички в таких сферах, як використання онлайн платформ, створення цифрового контенту, а також цифрова безпека та етичне використання технологій.

Таким чином, створення навчальних відео є важливим для тих, хто хоче покращити свої навчальні та професійні навички, а також для тих, хто бажає збільшити свою аудиторію та ефективність передачі інформації.

Навчальні відео є чудовим доповненням до вашого дистанційного курсу. Також – це дієвий спосіб використати технології для кращого та глибшого засвоєння матеріалу, який зручно повторювати.

Навчальні відео можуть бути доступними онлайн, на різних платформах: YouTube, Vimeo, Coursera, EdX та багатьох інших. Вони можуть бути створені як професійними навчальними закладами, так і незалежними експертами у певній галузі знань.

Навчальні відео мають декілька переваг:

• Візуальна привабливість: Відео можуть бути більш привабливими візуально, ніж текстові матеріали. Вони можуть включати різноманітні елементи, такі як графіка, анімація, зображення, відеокліпи, які можуть бути корисними для навчання.

• **Зручність**: Навчальні відео можна переглядати з будь-якого місця з доступом до Інтернету, в будь-який час, що робить їх зручним засобом навчання.

• Аудійна та візуальна стимуляція: Навчальні відео можуть забезпечувати стимуляцію як для зорової, так і для слухової пам'яті, що поліпшує засвоєння матеріалу.

• Вільний темп: Навчальні відео можуть бути переглянуті у вільному темпі, який краще відповідає індивідуальним потребам та ритму навчання кожної людини.

• Можливість повторення: Навчальне відео може переглядатись декілька разів, якщо потрібно, що дозволяє краще засвоїти матеріал.

• Різноманітність форматів: Навчальні відео можуть бути доступні у різноманітних форматах, що дозволяє користувачам обирати формат, що найкраще підходить їм.

В цілому, навчальні відео можуть бути корисними для навчання, особливо для тих, хто краще засвоює матеріал, коли він представлений візуально і аудіально.

Отже, навчальне відео – це чудовий спосіб використати технології для кращого та глибшого засвоєння навчального матеріалу здобувачами освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Методичні рекомендації щодо формування інформаційноцифрової компетентності педагогічних працівників. УІРО. URL: <u>https://uied.org.ua/2021/12/8152</u> (дата звернення: 27.02.2025).
- Полякова О.В. Інформаційно-цифрова компетентність педагога як чинник реалізації культури демократії в освіті URL: <u>https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/43164/1/%D0%9E_Polyakov</u> <u>a_RvDtPOPDZOD_IPO.pdf</u> (дата звернення 27.02.2025).
- Як створити навчальне відео власноруч. TEACHHUB. URL: <u>https://teach-hub.com/yak-stvoryty-navchalne-video</u> (дата звернення 27.02.2025).
- 4. Вембер В.П. Сучасні типи навчального відео та особливості їх використання у навчальному процесі URL: <u>https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/14069/1/V_Vember_D_%20B</u> <u>uchynska_OD_1(13)_IS_ITMD_NDLIO.pdf</u> (дата звернення 27.02.2025).
- Microsoft PowerPoint. Wikipedia. URL:
  <u>https://uk.wikipedia.org/wiki/Microsoft_PowerPoint</u> (дата звернення 27.02.2025).
- 6. Open Broadcaster Software. Wikipedia. URL: <u>https://uk.wikipedia.org/wiki/Open_Broadcaster_Software</u> (дата звернення 27.02.2025).

Створення навчального відео з використанням цифрового інструментарію

Підписано до друку 19.03.2025 р. Формат 60х84 1/16. Папір офсетний. Гарнітура «Times New Roman». Друк – принтер. Тираж – 100 прим. Зам. № 459

Віддруковано в лабораторії інформаційно-методичного забезпечення освітнього процесу КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського», вул. Велика Перспективна, 39/63, Кропивницький, 25006